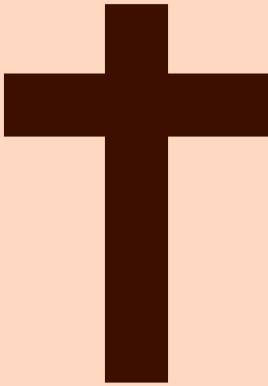

Veqaura Baibel

Portions of the New Testament in the Veqaura (Meauna)
dialect of the Omwunra-Toqura (South Tairora) language of
Papua New Guinea

Veqaura Baibel

**Portions of the New Testament in the Veqaura (Meauna) dialect
of the Omwunra-Toqura (South Tairora) language of Papua New
Guinea**

Sampela hap Nupela Testamen long tokples Veqaura long Niugini

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Veqaura (Omwunra-Toqura or South Tairora)

Dialect: Veqaura (Meauna)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-03-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Sep 2021 from source files dated 18 Aug 2021
7f17bf7b-ed7f-57a2-89c1-2b7308ad99ef

Contents

Matiu	1
MAAKI	7
RUKI	13
IONI	19

Matiu

13

Sia suqe si sukura uiti tutoraqi piso-rara tura

²⁴ Sisasiva mwariro mwo kuaqaa nuase nraase qora timwa nyiro tiro, Kotiva nraase qoraqaa naqisiariva vasirero mwaa kuara votaama vaiso. Vainti mwovano suqe si sukura uiti suku nrai vutaqi mwara tuse ²⁵ uro enaqi nrai nramwunaavaqa vaite mwauvaro mwira nramwutaa mwovano nrinero uiti tutoraqi kuankusa suku sia suqe si sukura pisorave. (Mwi kuankusava vasirero mwira ituvaqa mwira aqavaqa uiti ituvaqa aqavaqa nkuaa qarama vaisaro mwi kuankusara tavavano aasu sia mwitaama uiti tava votaama vairave.)

²⁶ Mwira nramwutaavano sia suqe si sukura mwira vutaqi pise vuvaro uitivano kuankusa vaqamase nkuaaqi kutero mwataqa tava riare suvanta mwira aira vaintivaravano takuovaro mwi kuankusava uiti vaqamase kute vauvanta ²⁷ mwira aira vaintivaravano uro nraaso qora mwata rienta tinta, Nrora vaintio, re suqesi sukurave mwara tutaaro? Ntain-tairove mwi kuankusava qovarama viso? tinta.

²⁸ Mwitaa tuvaro nraase qova tiro, Qike, ni nramwutaa mwovano kuankusa mwaqiro uro ni vutaqi mwara tutaiso, tuvanta mwira aira vaintivaravano mwira mwata rienta tinta, Sove te uro mwi kuankusara nuqi saanarave? ²⁹ tuvaro mwira qao tiro, Sia kuankusa mwira nuqi saate. Né kuankusa nuqitanta uiti vaqamasenta nauku severave. ³⁰ Qaqi saivaro uitivanovaqa kuankusanovavaqa nkuaaqi nivuate. Uitivano nroravaqe ne ni sara irara mware nri mwai vaintisuara mwitaama tirenave. Né mwi kuankusara nane tuquse rumpase mwaqinta uro tia quara tenta mwiraqaantai uiti tuquse mwaqi ni sarasaapa nraavuqi uro nini mataate tiasarave, turave.

Sisasiva mwi kuaraqaa nuase timwa nyurama...

³⁶ Sisasiva mwo kua mwo kuaqaa nuase timwa nyiqiro viro mwiraqaantai mwira nraase qora mwini se nraavuqi vuvanta mwira nraaqiaravaravano mwiva mwauraqi uro nenta Sisasirara tinta, Re ota tiana kuara mwira nramwutaavano kuankusa mwira vutaqi piso kuara mwi kuara osarara tiri timwa tiviqe te riaare, tinta.

³⁷ Mwira nraaqiaravaravano mwitaa tuvaro Sisasiva mwinravusua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano suqe si sukura mwara tuto vaintira osaravano vairero ne mwiva mwauko. Ne mwataqi mwatatai nraaqiarava ne mwi vaintivave.

³⁸ Mwi vaintira vuta osaravano vairero esaa mwatamaata vaiso. Suqe si sukura osaravano vairero Kotira kua riasa nraase qorasuama mwariarave. Kuankusa osaravano vairero sia Kotira kua riasa nraase qorasuama Saataanira nraaqiarama mwariarave. ³⁹ Mwira nramwutaavano kuankusa suku piso vaintira osaravano vairero mwiva Saataanivave. Sara irara mware nri enara osaravano vairero naantiara mwaa mwatava taiqaari enava vaiso. Sara irara mwarenta nri vaintisua osaravano vairero mwisua naavunyaa vaintinravuve.

⁴⁰ Mwira aira vaintivaravano kuankusa toqase rumpase mwaqinta uro tiaqi quara tonemase naantiara mwaa mwatava taiqaari enaraqaa mwitaama qovara sianarove. ⁴¹ Ne mwataqi mwatatai nraaqiaravama mwaiqi vina mwaa mwatava taiqaari enaraqaa ne naavunyaasua titaarinta mwisua untu ne naqisu mwataragaantai sia suqe si nraase qorasua ni nraaqiaranravu sia suqema nyate mwari nraase qorasua rumpa mwarenta sia suqe si airara mware mwisua rumpa mwarenta nntitaqinta ⁴² uro tia nrora itaariraqi pisaivanta mwisua tiaqi mwaitanta qara ninta nataqi vinta nyari vai nkutitanta mwaiarave.

⁴³ Mwisua mwini uro pisaivanta suqema nrue mwai nraase qorasua suarivano itainemase itamaqi vivaro Kotiva mwisua qova mwisuaqaa

naqisiqi viranta mwiariqi vivarave. Ini aato vairere mwi kuara osara qintutama riaate, tiro. Sisasiva mwi kuara turama.

14

Sisasiva nruka nroraqaa iquqaantai naaqi vura

²² Sisasiva mwisua sara nyitero mwiraqaantairo nrai vaintivara ntusi tiro, Né mpotuqi mwaari nenta né naane nramai nrukaqi tarenta tarasini uro né vi mwaivaqe ne vainti nraase qora ntusi tiarinta mwini nyari mwaaqani nyari mwaaqani vuate, tiro tuvo.

²³ Sisasiva mwitaa timwase mwiva vainti nraase qora nyari mwaaqani nyari mwaaqani ntusi tiro mwiraqaantai Kotirara sapara siase tiro mwera aataqaa vuvaro ena suvaro Sisasiva aataqaa mwinto nrariaraa mwauvaro ²⁴ mpotuvano nramai vutaqaa vuvaro saaravano tuqi viro Sisasira vaintivaravano mpotuqi mwausua mwini vuarenta tinta sunantai saaravano tuqi vuvarora tiro, nramaivano mpotu sampi raaquqi raaquqi vurama.

²⁵ Saaravano tuqi vuvaro nramai vanto mpotu raaquqi raaquqi vi mwauvaro va ataa suvaro Sisasiva nramaiqaa iquqaantai naaqi viro mwira vaintivaravano mpotuqi mwausua vunani vuvanta ²⁶ mwira vaintivaravano takuovaro Sisasiva nramaiqaa iquqaantai naaqi nruvanta mwisua mwira takuenta nroraqamase aatu sinta mpo se tinta, Tovevanavanove, ti mwauvaro ²⁷ Sisasiva mwisuara va tiro, Né qaqi mwariate. Ne mwivave. Sia aatu siate, tiro tuvo.

²⁸ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava tiro, Nrora vaintio, re qutaa mwairarere re ni timwa miqe nevaqa nramaiqaa niquqaantai re mwariaranani vuase, tiro. Pitaava mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, So tukuane, tiro. ²⁹ Mwitaa tuvaro Pitaava mpotuqintai mwaavi nero mpotu mwini pisero nramaiqaa iquqaantai naaqi viro Sisasiva sunani vurama.

³⁰ Pitaava mwini vitaro tiro, Ne so nramaiqaa vuasarave, timwa

tero takuovaro saaravano nroraqamase tuvaro Pitaava mwirara nau riovaro aatu itovaro mwiraqaantai mwiva nramaiqi mweva nare utura Sisasirara sapara siro tiro, ³¹ Mpo, nrora vaintio, ni tumwaraane, tuvaro Sisasiva va nrai saquqaantai mwiti Pitaara vite tiro, Re saaravano tuarinarara sia nau riataarave. Re niara aasu nau riataarave. Re sia niara taara aato tuataarave, tiro turama.

³² Sisasiva mwitaa timwa sero Pitaara vita mware mpotuqi mwaari novaro saaravano va taiqa vuvanta mwira vaintivaravano mpotuqi mwausua Sisasirara riariamase tinta, Re qutaa Kotira mwaquvano mwariaro, tinta turama.

26

Sutaasiva Sisasira nramwutaa mwisua ntaquqi sero mono mwaraarirara tura

¹⁴ ...Sisasira 12 nraaqiaravaraqintai mwo vaintivano mwira utu Sutaasi lkeriotiva mweva nero Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua nrora vaintivaravano mwau-nani viro uro mwisua mwata rie tiro, ¹⁵ Ne Sisasira ini ntaquqi uro saarinta né nara soqaave ni mivarave siavo? tuvanta mwisua ori mono 30 nravu saara nuase mwira mwuvaro ¹⁶ Sutaasiva mwi monora mware mwi enaraqaantai mwisua ntaquqi uro Sisasira saari aarara mpuaamaqi vura.

Sisasiva nrai nraaqiara vaqamase vesasuto sarara nrora

¹⁷ Sia ntoto mpereti sarara omwata nre enanravuva nrinovanta ntaaru enaqaa mwira nraaqiaravaranova Sisasiva sunani nrinenta tinta, Ntaraqive tenravu uro terama mwataarara re vesasuto enarara rietarama mwi sarara nrenarave? tinta. ¹⁸ Mwinravusua mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Nenravu Ierusalemi mwatusani uro mwi vaintirara mwitaa tiate, Tirinravu mwaara ti mwai vaintiva mwitaa tiro, Ni enama nrinaiiso. Ne nena nraaqiara vaqamasena ri nraavuqi vesasuto sarara nrenarave tiso, tiate, tiro. ¹⁹ Sisasiva mwitaa tuvanta mwira

nraaqiaravaravano mwi sarara Sisasiva tunema senta temwanaama tora.

²⁰ Sara temwanaama tovaro ena suvaro Sisasiva nrai nraaqiaravaravaqa uro sara taintaqaq mwataqaq mwauro ²¹ sara nre mwariro tiro, Ne tiarinta riaate. Iniqintai mwovano nramwutaa vuqaa ni qovarama saanarove, tiro. ²² Mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravara mwuntusa sia suqe suvanta mwinravusua nkuaiqa nkuaiqa Sisasira mwata rie tinta, Nrora vaintio, re niarave tiaro? Sia ne mwivave, sia ne mwivave, timwaqinta vinta.

²³ Mwitaa timwaqi vuvaro Sisasiva tiro, Nrai mpereti mwarase nivaqamase tanaaqi mwaati tumwaraariva mwi vaintiva ni qovarama saanarove. ²⁴ Ni mwataqi mwataai nraaqiarara niara ntaaru enaqaq mwitaa ni ruse kuara qumwaa ratorave. Mwi kuava mwivau vasianarove. Ni mwatani mwataai nraaqiarara qovarama saari vaintirara ne mpo se timwa mwatauko. Mwira nrova sia mwira mwataqeq sove tiataarave, tiro.

²⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Sutaasiva mwira qovarama saariva Sisasira mwata riero tiro, Mwaara ti mwarirara vaintio, re niarave tiaro? tuvaro Sisasiva tiro, Eo, re tianarave, tiro.

Mpereti sararavaqa uaini nra-mairavaqa timwa tora

²⁶ Sisasira nraaqiaravaravano sara nre mwauvaro Sisasiva mpereti sara mwarase Kotirara suqemave timwase uveqase nrai nraaqiaravara nyiro tiro, Mwaa sarara mwara nraate. Mwaa mperetiva ni mwavanama siso, tiro.

²⁷ Mwitaa timwase Sisasiva uaini nramai mwiraqi vasu kaapura mwarase Kotirara suqemave timwase mwinravusua viti nyiro tiro, Né esaa mwaa nramaira nraate.

²⁸ Mwaa nramaiva ni nraarema siso. Kotiva nraase qora vaqamase nkuaaqa naataruse mwairero qaraasa kua mwatarerove. Mwi kuava kempusaqama vasiarive tiro ni nraarevano mwi kuara kempusaqama saanarove. Ni rusaivaro ni nraarevano naariva vaaqara nraase qora saisaqa sitaro mwisua sia suqe kua nrunka nyataanarove.

²⁹ Ne tiarinta riaate. Mwaa enaraqaantai ne sia uaini nramai qava nrarenave. Ne sia nraaitina mwitaamaqi vuarinta né ni nkova naqisiariraqi nivaqa uro mwaivaqe ne mwi enaraqaq inivaqa mwaitana qaraasa uaini nramai nraasarave, tiro.

³⁰ Sisasiva mwitaa timwase nrai nraaqiaravaravaqa Kotirara isi timwase mwevane Orivi taaqiaq vurama.

Pitaava nrai kua tirero siarinara Sisasiva mwira timwa mwura

³¹ Mwinravusua mwini vuvaro Sisasiva mwinravusua timwa nyiro tiro, Nenravu mwate enaqi ni mwaini sentama aatumaqi sanenta vivarave. Kotira vukuqi qumwaa rato kuava mate mwivau vasianarove. Mwitaa tiro:

Sipisipiqaa naqisiari vaintira Kotiva mwira nuqutu sairanta sipisipi mwisua aatumase nyiariara nyiariara sampi mwona mwona vivarave, turave.

³² So naantiara ni mwara qaqi ntivima saqe ne mwarina ini vuni ne naane Kariri mwatani virenave, tiro.

³³ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava qao tiro. Esaa mwinravusua ri mwaini senta aatumase sanama tenta vivaqe ne aasu rivaqa mwariasarave, tiro.

³⁴ Pitaava mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Ne tiarira re riaane. Mate enaqi kukoraaravano sia qukarairara re taaramo nrau niara tira sia mwi vaintira takuaukavave tinarave, tiro.

³⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava qao tiro, Ne sia riarara sia mwira takuaukavave tiasarave, tiro. Pitaava mwitaa tuvanta Sisasira nraaqiara mwonravuvanovaqa mwi kuara aasu tura.

Sisasiva Kotirara uro sapara sura

³⁶ Mwiraqaantai Sisasiva nrai nraaqiaravaravaqa mase uro viro saqava tutoraqi mwira utu Kesemani mwiraqi urone nrai nraaqiaravarara tiro, Nenravu mwaini mwataqaq mwaivaqe ne mwuruni uro Kotirara sapara siase, timwase ³⁷ Pitaaravaqa, Sepetira mwaaqutanavaqa, mwinravusua aasu ntita mware mwini vitaro sia suqe aato riovoro mwira

mwuntusavano sia suqe suvaro
³⁸ mwiva taaramonravuara tiro,
 Ni mwuntusavano nroraqamase
 nitampiso ni rusarero votaama
 vasisana mwauko. Nenravu mwaacaq
 mwaitanta ni vaqamase mwaitanta
 vu mpairase takuetanta mwariate,
 tiro.

³⁹ Mwitaa timwase Sisasiva sia
 muasaaqama vire uro vuriantai
 mwataqaa untu niro Kotirara
 saparamase tiro, Mpo ni nko, re
 sove tirere ne nitampi nramaira
 nraarira votaa re mwi nramaira
 qaqini mwara saane. So sia ne nena
 mwaraataaraqaa mwararenave. Ne
 re mwaraase tinaraqaa mwararenave,
 tiro.

⁴⁰ Sisasiva mwitaa timwase uro
 nane nrai nraaqiara taaramonravu
 sonani untu takuovanta mwin-
 ravusua vu ruara sivantaa vaite
 mwauvaro Sisasiva Pitaarara tiro,
 Naraqamave né taaramonravu ni
 vaqamase pataqa mwaritanta sia vu
 mpaira senta takuetanta mwariavo?
⁴¹ Ininravuara mwinravusua sia
 suqe aira mwaraate tiro, Saataaniva
 ininravu amaqe siasorave mwirara
 rietanta né vu mpairase takuetanta
 Kotirara sapara si mwariate. Ininravu
 mwaranavano mwitaa siataa sisaro
 ini mwavanavano aasu sia so
 kempusaqa sisanta mwariavo, tiro.

⁴² Sisasiva mwitaa timwase qava
 taaramonravu mwini se uro qava
 Kotirara saparamase tiro, Mpo ni
 nko, mwaa kaapuraqi vasi nramaira
 sia re qaqini mwara saraitira niara
 mwira qaqi nraane tirere, ne re
 mwaraataaraqaa mwaraasarave, tiro.
⁴³ Sisasiva mwitaa timwase qava
 uro nane untu takuovanta mwira
 nraaqiara taaramonravu vu ruara
 sivantaa vaite mwaura.

⁴⁴ Mwinravusua vaite mwauvaro
 Sisasiva qava mwinravusua mwini se
 uro vi Kotirara taaramo nrau sapara
 siro ota tunemase nkuua qaramase
 Kotirara saparama sora.

⁴⁵ Kotirara saparama taiqase
 Sisasiva uro nanero untu taaramon-
 ravuara tiro, Mpo, nenravu qaqi
 sositantave vaitaavo? Ni mwataqi
 mwataai nraaqiarara ni navaatavu
 mwarenta uro sia suqe si airara

mwara mwaisua mwisua ntaquqi ni
 sevarave. ⁴⁶ Ntivivaqenravu vuare. Ni
 govarama saari vaintiva nri mwaiso,
 tiro...

*Iutaa vaintinravu ntuqaa Sisasira
 uro sora*

⁵⁶ ...Sisasiva mwitaa tuvanta mwisua
 mwira navaatavu sovanta mwira
 nraaqiaravaravano mwira mwini
 senta nyiari aatu vurama.

⁵⁷ Mwira nraaqiaravaravano
 sane vuvanta Sisasira navaatavu
 sosua mwira vita mwara Kotira
 nraavuqi aira mwara mwaisua
 mwisua vunyaa vaintivano mwauraqi
 Kaiapaasira nraavuqi uro sovanta
 mwi nraavuraqi mwara osara ti
 mwau vaintivarsuavaqa, Iutaa vainti
 nroranravuvanovaqa, suntu nukaama
 mwaura.

⁵⁸ Sisasira vita mwara uro se
 mwauvaro Pitaava niantai mwisua
 ntataqi viro Kaiapaasira nraavu
 mwatusani urone tosani mwaan-
 tine vutaqi viro mwi irainarava
 qovara siarira takuarero uro mwi
 nraavuraqaa vaivaraara naqisi mwau
 vaintisua vaqamase mwataqaa
 mwairo mwaura.

⁵⁹ Pitaava mwini mwataqaa mwau-
 vanta nraavuqi Kotira nraavuqaa
 naqisi mwau vaintisuavaqa, esaa
 mwiraqi suntu nukaama mwau
 vaintisuavaqa, mwisua Sisasira
 rusaranta Sisasiraqaa muna
 kua mwataare tuvaro ⁶⁰ sia mwi
 kuava vuvanta qumina mwi kuara
 mpuaasitanta mwo vainti mwo
 vaintivano ntvinta Sisasirara muna
 kua tura. Mwitaamaqi aasu vuvanta
 mwiraqaantai vainti taaranavano
 ntvinta ⁶¹ Sisasirara tinta, Mwaa
 vaintiva mwitaa tisanta tetana riau-
 narave. Mwiva tiro, Ne soma Kotira
 nraavu mpaira sena mwiraqaantai
 taaramo ena aasu mwarina mwi
 nraavura qava soqa taiqa saasarave,
 tisanta riaunarave, tinta.

⁶² Mwitana mwitaa tuvaro Kotira
 aira mwara mwate mwau vaintisua
 mwisua vunyaa vaintivano ntviro
 Sisasirara tiro, Mwitaa mwitaama
 riqaa kua mwate mwariavo? Re mwo?
 Re nyaritanara narave tinarave?
 tuvaro ⁶³ Sisasiva sia kua tiraitiro, tire

mwauvaro qava vunyaa vaintivano Sisasirara tiro, Ne Kotira vuqaa mwaina mwira utu netana riarama qutaa kua tiane tuko. Qutaave Kotiva ri vusitisarave re tiri saisaqa sirera Mesaia vaintivano mwariaro? Qutaave re Kotira mwaaquvano mwariaro? Re tiri timwa timwiqe riaare, tiro.

⁶⁴ Mwiva mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Re tianara ne mwaa mwivave. Ne tiarinta né riaate. Né naantiara takuaiave ne mwataqi mwatatai nraaqiarava nroraqama vina Kotiva kempusavano mwariarinani mwira saqu tanaranani mwataqaa mwaitana iravuqi tukuasarave, tiro.

⁶⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Kotira aira mwara mwate mwausua mwisua vunyaa vaintivano nrai tuavaaqa nuqeqaamase tiro, Mpo mwiva Kotira vuqaa mwaitaro sia suqe si kuara aasu tiso. Mwo vaintivano mwiraqaa kua mwataarira qumina aasara nevorave. Takuaate, né vaa riaavaro mwiva Kotira vuqaa mwaitaro sia suqe si kuara tiso. ⁶⁶ Mwira saara né Sisasirara nara kuave tivarave? Né tiave riaase, tiro.

Mwitaa tuvanta mwisua tinta, Mwira sia suqe airavano virintoma vaiso. Mwira saara mwira ruseva aasu vaiso, tinta. ⁶⁷ Mwisua mwitaa timwase uro Sisasira vuriqi taara visise mwisua nyai saquqaantai mwira nuqutuse mwira vu aato nuqutuse mwisua mwira mwoqanya kua tinta, Mesaia vaintio, qutaa re kua qovarama sera vaintiva mwairere sia takuaraitira ri nuqutuari vaintira utu tiqe te riaare, tinta tura. ⁶⁸

Pitaava Sisasirara sia mwira takuaurave tura

⁶⁹ Nraavuqi ko timwaqinta vi mwauvaro Pitaava mwaatani mwatasaqaa mwataqaa mwauvaro aira nraase mwovano Pitaara aaqani viro mwirara tiro, Revaqa Sisasira mwaata Karirinyaavama mwariaro, tiro.

⁷⁰ Mwiva mwitaa tuvaro Pitaava mwisua ntuqaa mwaitaro qao tiro, Re tiana kuara sia ne mwira qintuta surave, tiro. ⁷¹ Mwiva mwitaa timwase uro tosa qentana mwauvaro aira nraase mwovano Pitaara

takuero mwiraqi ntivi mwausua timwa nyiro tiro, Mwaa vaintiva Sisasira Naasaretinyaara vaqamase mwaivave, tiro.

⁷² Mwitaa tuvaro Pitaava saqu iqiqa se tiro, Sia ne mwi vaintira takuaurave, tiro. ⁷³ Mwitaa timwase sia muasaqama mwauvanta mwiraqi ntivi mwausua Pitaava mwaunani uro nenta mwirara tinta, Sisasira nraaqiaravaravano mwi mwatanaasua mwariavara qutaama revaqa nkuaa mwi mwatanaava aasuma mwariaro. Mwisua tiri kua kuantase tianemase revaqa kuantase ti mwariaro, tinta.

⁷⁴ Mwisua mwitaa tuvaro Pitaava qava saqu iqiqa se tiro, Ne sia qutaa kua tiariro Kotiva soma ni nuqutu saanarove. Ne qutaa tuko. Né ti mwaria vaintira sia ne mwira takuaurara né tiavo, tiro. Pitaava mwitaa tuvaro vaa kukoraaravano qukaroro.

⁷⁵ Kukoraaravano qukarero suvaro Pitaava mwiraqaantai Sisasiva timwa mwu kuara riero. Sisasiva mwitaa turave. Kukoraaravano sia qukarairara re taaramo nrau niara tira sia ne mwira takuaurave tinarave tu kuara Pitaava riatero mwiva mwaaqani vuvoro mwira mwuntusavano sia suqe suvaro mwiva nroraqamase natora.

27

Sisasira qunama tora

⁵⁷ Ena suvaro Arimatianaava vaaqara irainara mwato vaintiva uro ne. Mwira utu Sosepiva mwiva Sisasira nraaqiaravano mwaura. ⁵⁸ Mwi vaintiva uro ne Pairaativa mwauraqi uro Sisasira mwavana miqe mwaqina qunama taase tuvaro Pairaativa nrai naqu vaintisua titero Sisasira mwavana mwira mwiate tuvaro ⁵⁹ Sosepiva uro Sisasira mwavana satariqaantai itu mwataqaa se qaraasa vaaqa tasuqu vaaqara mwarase mwira nraavumase ⁶⁰ mwaqi untu nrai naantiara qutu vuarinarara rietaro ori ukutoraqi mwira mwate nrora ori mwo mwira raapuqi vi ori ukutora mwira oqaa suvaite mwini se vuvanta ⁶¹ Mariaava Makataaranyaavavaqa, mwira kokova mwo Mariaavavaqa,

mwitana mwataqaa mwauvaro
mwutu mwatani Sisasira mwiraqi
qunamato oriva vaura.

MAAKI

4

Vaintivano sara suku pisaqi vurara tura

¹ Sisasiva nruka tosani uro mwariro nraase qora mwasaasa timwa nyiase tuvanta nraase qora vaaqaravano ntunu nukaama mwainta mwira ututuma sovarora tiro, Sisasiva pisero mpotuqi uro mwaari nero mwiraqi mwataqaa mwairo nramaiqaa mwauvanta nraase qoravano mwutuni nramai tosana mwaura.

² Mwisua nramai tosana mwataqaa mwauvaro Sisasiva mwo kua mwo kuaqaa nuase tiro timwa nyura.

³ Sisasiva tiro, Ne tiarinta riaate. Vainti mwovano sara suku pisarero vurave. ⁴ Mwiva sara suku pisaqi vuvuro sini sukuvano aara tosani untu nuvaro kurivano mwiri mwira nramwa sorave.

⁵ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano ori mwataqaa untu nuvaro mwatavano sia mwevaniqama vau mwatava vasuvarora tiro sukuvano untu niro vaavaama kutovaro ⁶ suarivano nrinero itamaqi viro aasaraqama sovaro mwira tuqavano sia mwataqi mwevani vurara tiro, aasarama urave.

⁷ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano kuankusa kutoraqi untu niro kuankusa vaqamase nivuvuro kuankusavano suku mwira numwaqu sovaro sukuvano sia tava riorave.

⁸ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano suqe su mwataraqaa untu niro suqemaseniviro uro suqema tava riatovaro sini suva mwira aatarase niviro uro suqe tava vaaqara tava riatovaro sini suva mwira aatarase niviro uro suqe tava vaaqara tava riatovave, tiro.

⁹ Sisasiva mwi kuarqaa nuase timwa taiqase tiro, Ini aato vasirente mwi kuara qintutamase riaate, tiro.

¹⁰ Sisasiva kua timwa nyi taiqa sovanta nraase qoravano nyiari mwaaqa nyiari mwaaqa vuvuro Sisasiva nraria mwauvanta mwira nraaqiara ¹² nravuvanovaqa mwo

susuavaqa Sisasiva mwaunani nrinenta Sisasiva mwi kuarqaa nuase tu osarara sia qintutama siraitinta, mwisua Sisasira mwata riovoro ¹¹ Sisasiva mwisua timwa nyiro tiro, Kotiva nraase qoraqaa naqisiari kuara qumpau tai kuara mwi kuara Kotiva iniara qaqi sairanta mwi kuara osara riaate timwase mwiva qaqi nraase qora qaqini mwaisua mwi kuara osara sia qintutama sera timwa nyiane tisana ne mwi kuarqaa nuase mwisua timwa nyitana sia mwi kuara osara mwisua timwa nyuko.

¹² Ne mwo kuaqaa nuase tiarinta nraase qoravano rientama sia qintutamase rievareve. Mwisua ni kuara aato tarase sia qintutamase rievareve. Mwisua nyiari sia suqe si airara qaqiara pisaisarove Kotiva mwisua nyiari sia suqe si airara mware kuara nukaama nataanarove, tiro.

¹³ Sisasiva mwitaa timwase mwinravusuara tiro, Né mwo? Ne mwi kuarqaa nuase tu osarara né siave qintutama riaavo? Né sia mwi kuara osara qintutama riaraitinta naantiara ne mwo kuaqaavaqa nuasena tiari kuara né ntataama senta so qintutamase rievareve? ¹⁴ Ne ota mwi kuarqaa nuase tu osarara ini timwa nyirenavave.

Vaintivano sara suku mwataqi pisora mwi kuara osara vairero Kotira kuama vaiso.

¹⁵ Sara sukuvano aaraqaa untu nora mwira osara vairero vainti nraase qora mwonravuvano mwi sukura votaama mwariasuave. Mwi vainti nraase qorasua Kotira kua riaavaro Saataaniva nrinero mwisua vu aato mwuntusaqintai mwi kuara navisi mwarairave.

¹⁶ Ori mwataqaa untu ni sukura osara vairero nraase qora mwonravuvano mwariasuave. Mwinravusua Kotira mwasaasa rienta mwi kuarara riariamasemwariavaro ¹⁷ kuavano sia mwisua mwuntusaqi visanta mwi nraase qorasua sia mwi kuara mwo nrau mwo nrau riaraitinta mwariavanta, mwi kuara saara mwo siasua mwisua sia suqema

utu nyatare siavanta mwisua tiri rivorave tinta Kotira kua vaa qaqira pise mwaria vainti nraase qorasua mwariarave.

¹⁸ Nraase qora mwonravuvano kuankusa kutoraqi piso sukura votaamase mwariasuave. ¹⁹ Mwi nraase qorasua Kotira kua rienta mwiraqaantai mwisua mwataqiaa irainarara nroraqamase riaqinta vitanta monorave mwo irainarave riariamaqi vitanta mwo irainara mwo irainara mwararenta riaqinta vinta Kotira kua qaqira pisaavaro Kotira kuavano sia mwi nraase qorasuaqi vaisanta mwariarave.

²⁰ Mwisua mwitaa siavanta mwo vainti nraase qoravano suqe mwataqaa untu ni sukura votaama mwariasuave. Mwi nraase qorasua Kotira kua rienta mwi kuarara qutaave tinta mwi kuara riaqinta vinta suqe aira Kotirani mwaqi vuarave. Mwisua sininravuvano Kotira kua rietanta aatarase suqe aira Kotirani mwaqi vinta mwariavanta sini nraavuvano mwisua aatarase suqe aira Kotirani mwaqi vinta mwariavanta sini nraavuvano mwisua aira aatarase suqe aira Kotirani mwaqinta vuarave, tiro. Sisasiva mwi kuara turama.

5

Sairasiva Sisasira uro vitora

²¹ ...Sisasiva mpotuqi viri nane nrukaqi tare sinyaa tarasini vuvanta mwini nraase qora vaaqaravano suntu nukaa nukamase Sisasiva mwaunani ututuma mwauvaru ²² vainti mwovano mwi mwatusaraqi mwaara nraavuqaa naqisi mwauva Sairasiva mwiri nriri Sisasira takue uro mwira iqutarani untu niro ²³ mpo se tiro Sisasirara tiro, Ni naavuravano qutuariva mwataqa vaiso. Revaqa vaa nritara rena saqu mwiraqaa mwatairaro mwira qaravano taiqairaro so qaqi mwariarive, tiro. ²⁴ Mwi vaintiva mwitaa tuvaro Sisasiva mwiravaqa vura.

³⁵ ...Sisasiva mwiravaqa aarana vi mwauvanta vainti mwonravuvano Sairasira nraavuqintai nritanta Sairasira vitanta mwirara tinta,

Mpo, ri raavuravano qutu viso. Mwaara ti mwai vaintira re sia navaata vuane, tuvaro ³⁶ Sisasivavaqa mwinravusua kua riero mwaara nraavuqaa naqisu vaintirara tiro, Sia aatu siane. Re niara nroraqamase riaane, tuvo.

³⁷ Sisasiva mwitaa timwase mwiva Pitaaravaqa, Semisiravaqa, Semisira qata Soniravaqa, mwinravusua aasu ntitu mware ³⁸ uro Sairasira nraavuqi uro takuovanta vainti nraase qoravano nroraqama senta mpo tinta nate mwauvaru ³⁹ Sisasiva nraavuqi mwaari nero tiro, Narare né nate mwariavo? Mwi kuaasiva sia qutu viso. Mwiva qaqi vaite mwaaso, tuvo. ⁴⁰ Sisasiva mwitaa tuvanta mwisua Sisasiva tu kuarara qaqi aaritaru suvaro Sisasiva esaa nraase qora raaqu mwaaqani se kuaasi mwira nrosua qosuavaqa, taaramonravu nraivaqa nrusuavaqa, Sisasiva mwinravusua aasu ntitu mware kuaasivano qutu vunani uro ⁴¹ mwira saqu tuaarere nriri kuanantai tiro, Tarita kumi - mwaa kuaasio, ne riaru nti vuane tuko, tiro. ⁴² Sisasiva mwitaa tuvaro mwi kuaasiva vaa ntiviro nrue mwauvo. Mwi kuaasiva 12 isi mwarasova ntiviro viro nriri mwauvanta mwinravusua mwira takuenta mpo mpo tinta saqu nunkinkiraara tenta tinta mwauvaru ⁴³ Sisasiva mwinravusua irora siro tiro, Né mate takuaa airara sia mwo vaintivaqa timwa nyiate. So mwaa kuaasirara sara aasu mwiate, tuvo. Sisasiva mwi kuara turama.

6

Sisasiva pata sara vaaqara vaqamase nura

³¹ Mwo ena vaaqara nraase qoravano Sisasira takuarenta vitare nritare si mwauvanta Sisasivavaqa nriri vaintivaravaqa sia so sara nrarenta qaqi mwauvaru Sisasiva mwitaa tiro, Viraqenravu sia vaintivaqa sisanta uro mwariare, tiro. ³² Mwitaa timwase nriri vaintivaravaqa ntitero mpotuqi mwaari nero nramai nrukaqi tarero qumina santa virero vura.

³³ Mwinravusua mwini senta vuvanta vaaqara nraase qoravano

mwinravusua takuenta mwinravusua mwini virenta sunaniara rienta mwo mwatusaqi mwo mwatusaqintai mwisua sanenta nramai nruka tosanata mwata nuna sanenta uro Sisasiva vuase tunaniara mwisua nanenta uro nenta.

³⁴ Mwisua nanenta uro novaro Sisasiva uro ne mpotuqintai mwataqi mwaavi ne takuovanta nraase qora vaaqaravano nukaa sinta mwauvaro Sisasiva mwisuara mpo tiro mwitaa tiro, Vaintivano sia sipisipiqaa naqisi mwarisanta sipisipivano nyariara sampi nrue mwaria sipisipisua mwisua votaasua mwaa nraase qorasuavaqa sampi nrue mwariavo, tiro. Mwitaa timwase Sisasiva mwinto mwaitaro mwisua mwo kua mwo kua timwa nuvo.

³⁵ Sisasiva kua tiaqi vuvaro suarivano tukiro vuvanta Sisasira vaintinravuvano mwirara tinta, Mwaini qumina mwatasantave. Ena siaso. ³⁶ Re nraase qora ntusi tiranta mwisua mwo mwatusa mwo mwatusa nruenta ori ninta sara mwaraate. Mwisua sia saravaqa mware nriasuave, tuvo.

³⁷ Sisasira vaintinravuvano mwitaa tuvaro Sisasiva qao tiro, Néntavano sara mwisua niate, tiro. Mwitaa tuvanta mwinravusua qao tinta, Te nrora orive 200 kinaave sove ninta sara mwasenta mwisua niaraarave? tuvo.

³⁸ Mwisua mwitaa tuvaro Sisasiva nrari vaintinravu mwata riero tiro, Nara nara mpereti sarave vaiso. Né uro takuuate, tiro. Mwitaa tuvanta mwinravusua uro takuenta Sisasira timwa mwinta tinta, Mpereti sara nkuaa saquru aasu vaiso. Tavusa taarama aasu vaiso, tuvo.

³⁹ Mwinravusua mwitaa tuvaro Sisasiva nraase qorara tiro, Né esaa musau santa mwataqaa mwariate, tiro. ⁴⁰ Mwitaa tuvanta mwisua mwo santa 50 nrauvano mwataqaa mwauvanta mwo santa 100 nrauvano mwataqaa mwauvanta mwitaamaqi vinta vinta esaa nraase qoravano mwataqaa mwauvaro ⁴¹ Sisasiva mpereti nkuaa saquru mwase tavusa taarama mwase naavuni takuetro Kotirara saparamase sarara

suqemave, tiro. Sisasiva mwitaa timwase mpereti sara uveqase mwiva nrari vaintinravu niro tiro, So né sara mwarenta uro mwisua nivanta mwisua esaa nraate, tiro. Sisasiva mwitaa timwase mwiva tavusa taaramavaqa mwase airase nyuvo.

⁴² Sisasiva mwi sarara nrari vaintivanravu nyuvanta mwinravusua uro nraase qora nyuvanta mwisua esaa so nrorama. ⁴³ So nrovanta Sisasira vaintinravuvano mwiraqaantaiti vunato tuara nrora tua mwarenta uro nraase qoravano mperetivaqa tavusavaqa nretanta viti piso sarara suntu senta nrora tua 12 nrauvu ntunu senta kuraama sorama.

⁴⁴ Mwi enara 5000 qoravano mwi sarara nrovanta nraase vaaqaravanovaqa mwi sarara nrorama...

10

Sisasiva Vatimiasira vu mpaara sora

⁴⁶ Sisasiva nrari vaintivaravaqa viro Seriko mwatusani uro viro mwi mwatusara aatarero vire suvanta nraase qora vaaqaravano mwira vataqinta vi mwauvaro vu qimpa vu vaintiva Vatimiasira Timiasira mwauquvano mwariro mwitaa su irainarara naaru tiro miate ti mwau vaintiva aara tosani mwataqaa mwairo.

⁴⁷ Mwiva mwini mwaitaro Sisasiva Nasaretinyaava nritaraarira riero mwiraqaantaiti mwira nroraqamase Sisasirara saparamase tiro, Sisasio, Ntevitira mwaaquo, re niara mpo tiane, tuvo. ⁴⁸ Vu qimpa vu vaintiva mwitaa tuvanta nraase qora vaaqaravano mwirara irora sinta tinta, Re o suvaitaane, tuvaro mwi vaintiva sia mwisua kua riarero qava nroraqamase saparamase tiro, Ntevitira mwaaquo, niara mpo tiane, tiro.

⁴⁹ Vatimiasira mwitaa tiaqi vuvaro Sisasiva mwiraqaa ntiviro mwairo tiro, Sapara sivaro nrariere, tuvanta mwisua vu qimpora saparamase tinta, Re riariamase mwariane. Nti vuane. Mwiva ri sapara siso, tinta.

⁵⁰ Mwisua mwitaa tuvaro vainti mwiva nrari vaaqa utora raaqu qaqini se ntiviro Sisasiva ntivi mwauvani vuvaro ⁵¹ Sisasiva mwira mwata riero

tiro, Ne ri nntataa siase tukare re nri-aro? tuvaro vu qimpa vuva tiro, Mwaara tiara vaintio, re ni mpu mpaيرا saane tina nrukavave, tiro.

⁵² Mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Re so vinarave. Re niara mwiva so ni saisaaq sianarove tiararoma ri vuvano suqema viso, tiro. Sisasiva mwitaa tuvaro mwira vuvano mpaيرا vuvano mwi vaintiva so takuora. Mwiva so takuova Sisasivavaqa mase aarana vura.

12

Uaini sana mwara tutoraqaq sia suqemase naqisu vaintisuara tura

¹ Sisasiva mwitaa timwase mwo kuqaqaa nuase mwisua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano uaini sana mwara tute tosani urisa rate mwata qukuse uaini tava tatiarira ututuse vaivaraara tainta utute mwate niarani mwo mwatani virero siro mwo susua timwa nyiro tiro, Né ni uaini vutaqaa ninani naqisi matenta né sini uaini tava siqisenta nénta mwaretanta sini uaini tava mwara ninani mataate, tiro. Mwitaa timwase mwiva niarani mwo mwatani vurama.

² Mwini uro mwauvaro uaini tava siqu enava nrinovaro mwiva nrai aira vainti mwo titero tiro, Re uro ni nraasoqaa naqisi mate mwaisuara tiranta uaini tava ninanivaqa siqi mataate, tuvaro ³ mwira aira vaintivano mwini vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwau vaintisua mwira aira vainti navaatavu senta saavuqaantai mwira nuqutuse mwatenta sia uaini tava siqi mwiraitinta, qaqi mwira titovaro uro nane vura.

⁴ Qaqi uro nane vuvano nraaso qova nrai aira vainti mwo titovaro vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwauvava mwira aira vainti qiaata rasenta sauri irainara mwurama.

⁵ Mwitaa suvaro nraaso qova nrai aira vainti mwo titovaro vuvanta mwisua mwira rusenta. So mwitaamaqi vinta sini mwira aira vainti titosua saavuqaantai nuqutusementa sini rusorarama tina. ⁶ Mwira aira vaintinravu taiqa sovaro vainti nkuaiqa aasu mwaura. Mwi vaintiva nraaso qora mwaaquvano mwauvaro mwira qova nrai mwaaquara mwuntusa nuvaro

mwau vaintiva mwauvaro mwira qova mwiravaqa naantiara esaara titero tiro, Mwisua ni maaqu takuenta niara mwira mwaaquve titanta mwira suqema mwatevarave, tiro.

⁷ Mwitaa timwase nrai mwaaqu titovaro mwini vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwau vaintisua mwira mwaaqu takuenta nrai timwa mwi nrai timwa mwinta tinta, Mwira qova qutu viraro mwaa vaintiva nrai qora mwatavaqa mwitaa irainaravaqa mwaraarivama mwaiso. Mwaraiavaqe te mwira rusaararo mwiva mwarare siari irainarava tirini aasu vasiarive, tinta. ⁸ Mwisua mwitaa timwase mwira mwaaqu navaatavuse ruse mwaatani mwaati mwira pisorave, tiro.

⁹ Sisasiva mwitaa timwase mwiva nraase qora mwata rie tiro, Mwisua mwitaa surara tiro, nraaso qova nrai mwaaqu rusorara ntataave sianarove? Nraaso qova nrine nrai nraasoqaa naqisi vaintisua ru taiqase mwonravuara tiro, Né ni nraasoqaa ninani naqisi mataate, tianarove. ¹⁰ Né siave Kotira vukuqi mwaa kuara saara nitanta riaavo? Mwi kuava mwitaama tiso:

Ori nraavu utitanta mwo oriara

sia suqe orive timwase qaqira pisaa oriva

mwi oriva pusa oriqaama viso.

¹¹ Kotiva mwi orira mwarase nro-raqama sairara tinta, te Kotira aira takueta suqe airave turo, turave.

Kotira vukuqi mwitaama qumwaa torave. Né siave mwi kuara qumwaa tetantave qintutama riaavo? tiro.

¹² Sisasiva mwitaa tuvanta Iutaa nrora vaintivaravano qintutama riovaro Sisasiva uaini vutaqaa nraqisi mwato vaintisuara titaroma mwiva mwisuaqaa nuase tuvanta mwisua Sisasira navaatavuse ko mwiare timwatenta nraase qoravano mwiraqi suntu nukaa nukasusua tiri irora sivo tinta mwisua aatu sinta sia Sisasira navaatavu saraitinta, qaqira pisenta vurama...

15

Sisasiva Pairaativa mwaunani vi-taqinta uro sora

¹ Mwi qararaara toqaqi Kotira aira mwara mwatate mwau vaintisua mwisua nrora vaintivaravaqa, lntaa nrora vaintivaravaqa, mwaara osara ti mwau vaintisuavaqa, esaa kaanasori vaintivaravaqa, mwisua suntu nukaama vinta mwaitanta mwisua tiare tu kuara suntu nukaama mware Sisasira seni sanaqaantai mwira rumpa mware Pairaativa kamaanira nrora vaintivano mwauraqi uro sora.

² Uro sovaro Pairaativa Sisasira mwata riero tiro, Qutaave re lntaa mwatanyaasua ntaarunya vaintivano mwariaro? tuvaro Sisasiva tiro, Re tiarava ne mwaa mwivama siso, tiro. ³ Mwitaa tuvanta Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua nrora vaintinravu mwo kua mwo kua saara Sisasira irora si mwauvaru ⁴ Pairaativa mwisua kua rietaro qava Sisasira mwata riero tiro, Re siave nyarivaqa tinarave? Mwisua vaaqara kua saara ri irora si mwariavo, tiro.

⁵ Mwitaa tuvaro Sisasiva qava kempusaqamase sia kua tiraitiro mwauvaru, Pairaativa vaaqara aato ti mwaura.

Naqu vaintisua Sisasira kuaaritarama mwatenta mwira nuqutura

¹⁶ Pairaativa nrai naqu vaintisua ntaquqi Sisasira pisovanta mwisua mwira vitaqi uro kamaanira nraavuqi se mwisua nyiari sena naqu vaintisua esaa sapara sinta suntu nukaama mwainta ¹⁷ Sisasirara mwoqanyaa kua tinta ntaarunyaa vainti vaaqa votaa sura rumpa mwataare tinta nraare vaaqa rumpa mwatenta mwiraqaantaiti quki sana mwarase qututumase ovaqa votaamase Sisasira qiataqaa qumwa tenta ¹⁸ munaqamase mwisua nyiari ntaqu vuriqaa mwaitanta muna kua timwa mwinta tinta, lntaa mwatanyaa ntaarunyaa vaintio, re mwarirave? tinta. ¹⁹ Mwitaa timwase mwisua saavuqaantaiti Sisasira qiata nukavusenta mwiraqaa taara visise mwira vuqaa tori naquntanenta muna riariasitanta mwaura.

²⁰ Mwitaaqaqinta vitanta mwira nuqutu senta aaritaranta sinta taiqase mwiraqaantaiti mwisua nraare vaaqa rumpa mwatora avanuse Sisasira nrai tuavaaqa utu mwatenta mwira satariqaa niri rutenta siritarenta Sisasira vita mwarenta vurama.

Sisasira satariqaa niri rutenta siritortora

²¹ Naqu vaintinravusua Sisasira satariqaa niri rutenta siritarenta sitanta mwira vitaqi mwatusa mwaaqani aarana vi mwauvaru vainti mwovano mwira utu Saimoniva mwintairo nrora mwatusani virero suvanta mwisua mwirara kempusaqamase tinta, Sisasira satari re mwara qu mwarera uro mwataane, tuvaro Saimoniva mwira satari mwara qu mwarero uro mwatora. Saimoniva Sairini mwatanyaava mwiva Arekisantasua Rupusua mwitana qovama mwaura.

²² Mwisua Sisasira vitaqi uro qumina santa Korokotave tunani sora. Korokota mwaa kuaraqintaitirenta, Qiata Mwusaari santave, tunani Sisasira uro se ²³ uaini nramai mwiraqi sunkavu irainara kuantase mwato nramaira mwira mwirenta suvaro Sisasiva sia nrora.

²⁴ Sia nrovanta mwisua mwira satariqaa niriqaantaiti rutenta mwira tuavaaqa mwarase ntasua ntasua so mwarevarave timwase mwisua kaati ruanema setanta ori pisetanta Sisasira tuavaaqa ntusamase mwarora.

²⁵ Toqaqi suarivano mamatama vauvanta Sisasira satariqaa rutora. ²⁶ Mwira satariqaa rutenta Sisasira qiatani kua mwo mwira ko timwa mwato kuara qumwaara ratenta satariqaa rutovaro mwi kuava mwitaama tiro, MWAA VAINTIVA IUTAA MWATANYAASUA NTAARUNYAA VAINTIVE, tiro. Mwi qumwaarava mwitaama vaura.

²⁷ Mwisua Sisasira satariqaa rutetanta Sisasiravaqa vainti taaramavaqa rutovanta mwitana muara mware mwausua mwauvanta mwisua vainti mwo Sisasira saqu tanaranani niri rutenta vainti mwo Sisasira saqu saantofanani niri rutora.

²⁸ (Sisasiravaqa mwitanavaqa ru-torara tiro, Kotira vukuqi kua mwo qumwaara tova mwiva qovara sura. Mwitaama tiro: Mwiva sia suqe si vaintisua vaqamase mwarianarove, tura.)

²⁹ Mwitaama rutovanta nraase qoravano vitare nritare sinta mwiri takuenta nyari vauru iqisenta Sisasira sia suqe kua timwa mwatenta tinta, Qike, re tira, Kotira nraavu mpaira senama taaramo enaqaa aira mwaretanama qava soqa taiqa saasarave, tianara mwo? ³⁰ So rena saisaqa siane. Rena satariqaantai miavi naane, tinta.

³¹ Mwisua mwitaa ti mwauvanta mwisua tunemasenta Kotira aira mwara mwate mwausua mwisua nrora vaintivaravanovaqa, mwaara osara ti mwau vaintisuavaqa, mwisua Sisasirara aaritarama mwate tinta, Mwiva mwo siasua nraasu saisaqa si mwaiwa siana nrai so saisaqa sianarave. ³² Mwiva Kotiva titai vaintiva Mesaia vaintivanove mwaiso? Mwi vaintiva Isaraari mwatanaa ntaarunya vaintivanove mwaiso? Saqe te mwaitanta takuaararo mwiva nrai satariqaantai miavi nero mwatani tukirere te mwirara qutaa tiare, tinta...

16

Sisasiva qutu vuraqintai qava qaqi ntivura

¹ Sarareqaa Iutaa mwatanaasua mwaara ena taiqovanta Mariaava Makataaranyaa nraasevanovaqa, mwira kokova Iemisira nrovavaqa, Saromevavaqa, mwi nraasesua ori aquse suqemase mwunta vu irainarara mwaqinta Sisasira mwavanaqa qumwatarenta vura.

² Saante toqaqi suariano mwirini nruvanta mwinravusua Sisasira qunama toraqi virenta vura. ³ Aarani vitanta mwinravusua nrai mwata rie nrai mwata rie sinta tinta, Tenravu mwini uro naararo ntavave ori nrora qentana suvaito orira raaqu timwataantarove? Mwi oriva nrora orima vaiso, tinta. ⁴ Mwitaa timwase mwinravusua nrintenta takuovaro ori qaqinani raaqu qaqini sova vaura.

⁵ Orivano mwitaama vauvanta takuenta mwinravusua oriqi mwerane takuovaro vainti mwo qaraasa vaintivano tasuqu tuavaaqara ututo vaintiva mwiraqi sini saantaaqi mwataqaa mwaura. Mwiva mwiraqi mwauvanta mwira takuenta mwinravusua aato suvaro ⁶ mwiva tiro, Sia aatu siate. Sisasira Nasaretinyaara satariqaa rutaa vaintira nénravu mwira mpuaasi mwariavo? Mwiva sia mwaaqi mwaiso. Mwiva qaqima ntiviso. Nénravu takuaate. Mwaini mwira mwataanani siana mwaiso. ⁷ So mwaa kuara mwaqinta uro mwira nraaqiaravaravaqa, Pitaaravaqa, timwa nyiate. Mwitaama timwa nyiate. Mwiva naane ini ntuni Kariri mwatanima viso. Nénravuvaqa mwini uro vinta mwira takuevarave. Ntaaru mwiva mwaitaro mwirara ininravu timwa nyura mate mwivama govarama viso. Mwi kuara timwa nyiate, tiro.

⁸ Mwiva mwitaa tuvanta aatu si-tantara tinta mwinravusua Sisasira qunama toraqintai mwevane sanenta aarani vitanta sia mwosuavaqa timwa nyiraitinta vura.

RUKI

7

Taqe nraase mwira mwaaquara tura
 11 ...Sisasiva mwo mwatusa mwira utu Neni mwatusani vuvanta mwira vaintivaravanovaqa vaaqara nraase qoravanovaqa Sisasira vataqinta vuvaro
 12 Sisasiva mwi mwatusara qentaqaa uro takuovanta mwi mwatusaraqintai nraase qoravano qutu vu vaintira mwarenta mwira qunarenta timwa tenta nrurama.

Qutu vu vaintiva taqe nraase mwira mwaaquvano mwauvanta vaaqara nraase qoravano mwi nraaseravaqa mwasenta nruvaro
 13 Sisasiva mwi nraasera takuovaro mwira mwuntusa nruvaro Sisasiva mwi nraaserara mpo se tiro mwirara tiro, Sia nataane, tiro.
 14 Sisasiva mwitaa tiate uro qinkera tumwarovanta vaintinravuvano qinkera mwira mwarosua mwiraqaa mwataate mwauvaro Sisasiva tiro, araasa vaintio, ne riana qaqi nti vuane tuko, tiro.
 15 Tuvoro qutu vu vaintiva ntiviro quturaqintai ntiviro kuavaqa tuvaro Sisasiva mwi vaintira nrai nrora mwurama.

16 Sisasiva mwitaa suvanta vainti nraase qora esaa nroraqamase aatu itovanta Kotira utu tuaare renta tinta, Mpo paropeti vainti nroravano tiri vutaqaa qovarama viso. Te Kotira nraaqiara suraro mwiva sia tiri pi-saivave, tinta. Mwisua mwitaa tuvaro Sisasiva aira mwaro mwasaasava esaa Iutaa mwaatanivaqa Iutaa mwata mwataqa vau mwatusaniravaqa viro mwi kuava vitaro nritaro suvanta esaa mwi kuara riorama.

12

Kotira aatu aasu aatu sinta mwariate turama

4 Ni namwunaao, ini mwavana aasu rusesua sia mwisua aatu aatu siate. Mwisua ini rusenta ini mwanavaqa sia so rusevarave.
 5 Né ntara aatuve sivara siavo? Saqe ne ini timwa nyiase. Né Kotira aatu aatu siate. Mwiva kempusaaq siva mwaitaro

mwiva vainti mwo ruse mwiraqaantai so mwi vaintira qutu visua vuanani untu pisaisaro mwaiso. Eo, ne iniara tina, Né Kotira aatu aatu sinta mwariate tuko, tiro. Sisasiva mwi kuara turama.

Vaaqara irainara mwatato vaintirara turama

15 ...Sisasiva esaa vainti nraase qora timwa nyiro tiro, Né surauri mwariate. Né vaaqara irainarave vaaqara monove mwarenta mwirara nroraqamase nau riaiqa vivo. Né vaaqara irainara mwatate so mwaiqi vuaraarave tivo. Vaaqara irainaravano sia ini saisaqa siranta né suqemase mwaiqi vivarave, tiro.

16 Sisasiva mwitaa timwate mwiva mwo kuaqaa nuase timwa nyiro tiro, Vainti mwovano vaaqara irainara mwatova sarasaapa mwo utuse mwiraqaantai vaaqara sarasaapa mwase
 17 nrai timwase rie tiro, Ne ntaa nraavuraqive mwaa sarasaapara mwataasarave? Esaa ni nraavuqi sarasaapavano suaiqa siso, tiro tuvo.

18 Mwitaa timwate mwiva qava tiro, Saqe ne esaa nraavu nuquraasena qava nrora nraavu vaaqara nraavu soqasena mwiraqi sarasaapavaqa mwitaa si irainararavaqa mwataase.
 19 Ne mwi airara taiqa sena mwitaa tiase, Ne suqema mwauko. Vaaqara sarasaapavaqa vaaqara irainaravaqa vaisana ne vaaqara isi qaqi mwaiqi vina mwaa sarasaaparavaqa nramaiavaqa nramwaiqi vina suqemase mwariasarave tiase, tiro.

20 Mwi vaintiva mwitaa tuvaro Kotiva mwira timwa mwirotiro, Sia ri vu aato vaisarave. Mate enaqi re qutu vinarave. Re qutu viroro rena tutaase tiana irainarara mwovano mwi irainarara mwaraanarove turave, tiro.

21 Sisasiva nraase qora mwitaa timwa nyiro mwi kuara taiqase mwiva mwisuara tiro, Vaintivano soqaara aasu nau riaiqa viro esaa soqaa vaaqara mwatataiva mwairaro Kotiva mwi vaintirara tiro, Ri soqaa qumina irainarave. Ne takuaukara re mwaaqu vainti mwariaro. Re qaqi qutu vinarave tianarove, tiro. Sisasiva mwi kuara mwitaa turama.

15

Raumpirima vu vaintirara

Sisasiva mwaa kuara timwa te tiro:

¹¹ Nraaru vainti mwovano qora nraaqiara taarama mwatatova mwauvaro ¹² naantiaraava mwaitaro nrai qorara tiro, Naantiara re ni miase tina irainarara mate vaa miane, tiro. Mwitaa tuvaro mwira qova nrai mwato irainarara nuqaqamase nrai nraaqiaratana mwora mwiro mwora mwiro suvaro ¹³ mwira mwaaqu naantiaraava pataqaa mwaitaro mwira qova nrai mwu irainarara mwasua nyiro ori mwarero untu niarani mwo mwatani mwariase tiro vura.

Mwiva niarani mwo mwatani viro mwini mwaitaro mwiva sia suqe vaintinravuvaqa mwariqiro viro ¹⁴ nrai ori uro taiqa sero. Mwira orivano taiqa vuvuro mwauvaro mwi mwaterani sia saravaqa vaunani nrora qaaranovaro ¹⁵ mwiva mwaaqu vainti mwaitaro mwi mwateranaasua mwo vaintiqaqa aira mwarorama. Mwiva mwo vaintiqaqa aira mware mwauvaro mwirara uro quara sara nyiane tuvaro ¹⁶ mwiva quara sara nyiro tiro, Mpo, nevaqa quara sara viti nyura nraataarave tuvaro mwira sara mwiari vaintiva sia mwauvaro ¹⁷ nraataa suvaro mwi vaintiva mwariro aato tusero nau riase tiro, Ni nkora saiqa vaintivaravano vaaqara sarasaapa nre mwariavana ne mwaanto mwaitana sara nraataa sisana mwauko. ¹⁸ Saje ne nena nkova sinani nanena vuase. Ne uro nanena mwirara mwitaa tiase. Ni nko, ne Kotira vuqaavaqa ri vuqaavaqa qaqiraqa si airara mwarauko. ¹⁹ Ne mwitaa sinarara tina, ne sia so ri nraaqiara suqeva mwariasarave, Ne ri saiqa vainti aasu mwariasarave. Ne uro nanena ni nkora mwitaa tia mwiaase, tuvo. ²⁰ Mwi vaintiva mwitaa tiasero mwiva ntiviro nrai qova sunani nrurama.

Mwiva mwini aarani viro mwira qora nraavu mwataqa nruvaro mwira qova mwira mwutu takue mwiva mwirara riariamase sanero uro mwira mwaaqu navaatavuse mwira suvuqamase mwauvaro mwira

mwaquvano tiro, ²¹ Ni nko, ne Kotira vuqaavaqa ri vuqaavaqa qaqiraqa si airara mwarauko. Ne mwitaa sukavara tina, ne sia so ri nraaqiara suqeva mwariasarave, tuvo.

²² Mwitaa tuvaro mwira qova nrai aira mwaro vaitirara timwa nyiro tiro, Né uro tuavaaqa suqera aasu mwaqinta mwiri mwira mwiate. Saantavavaqa iraravaqa mwasenta sumwataate. ²³ Purumakau nraativaqa rusenta suntaate. Mate mwaasua mwirara riariama saare. ²⁴ Ni maaquvano qutu viso tukaro qaqi nrinairo. Ni nraaqiaravano raumpirima viso tukaro qaqi qovarama viso, tuvo. Mwira qova mwitaama timwase riariamase sarasaapa mwase mwisua mwira vaasua utunurama.

²⁵ Mwisua mwira vaasua uti mwauvaro mwira vasaava saiqaqintai nrinero riovanta ²⁶ isi ti mwauvaro riero mwiva nrai qora aira vainti mwo mwira riovaro mwiva mwitaa tiro, ²⁷ Ri qatavano mwevantai nrinairo ri qova mwirara riariamase purumakau nraati rusero sunta mwataiso. Mwiva ri qata suqemase vitase mwitaa riariamase mwaiso, tuvo.

²⁸ Mwitaa tuvaro mwira vasaava mwauvaro rara itovaro iqiru tusero sia nraavuqi virero mwaatani mwauvaro mwira qova mweva nero mwira sapara suvaro mwira mwaquvano mwitaa tiro, ²⁹ Ne vaaqara isi ri aira mwarenta mwaitana sia ne mwo enavaqa ri kua anuauko. Ne nena tontivaravaqa riariama saare tukara re sia memeraa nraati mwonku nuqutu sera ni miaro. ³⁰ Mwaava ri mwaquvano nraasarara nuaararo mwaitaro mwiva re mwiana irainarara mwarero untu taiqase untu nane nrisarara re mwirara purumakau nraati suqera qumina mwirara nuqutu sera mwiaro, tuvo.

³¹ Mwitaa tuvaro mwira qova qao tiro, Ni maaqu, re nivaqa mwariaravave. Ne mwu irainarara tentatana mwataunarave. ³² Ri qatavano qutu viso tukaroma qaqi nrinairo. Mwiva raumpirima viso tukaroma qaqi qovarama viso. Mate te mwirara riariamase mwariare, turama.

Sisasiva mwi kuara turama.

16

Sisasiva Rasarusirara tu kuara

¹⁹ Sisasiva mwitaa timwa sero mwiva mwo kua nraase qora ntu nusua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano vaaqara irainara mwatatova suqe tu-avaaqa nukutova mwo nrau mwo nrau suqe su sarara aasu nretaro mwauvo.

²⁰ Mwi vaintiva mwi sarara aasu nretaro mwauvaro vainti mwovano mwira utu Rasarusiva mwauvanta mwosua mwi vaintira videnta uro vaaqara irainara mwato vaintira qentaqaa i sovaro mwiva mwinto mwauvo. Mwi vaintiva sia irainaravaqa mwato vaintiva mwaaku vaintivano mwauvaro nrumwaaravano esaa mwira mwavanamaata vauvaro ²¹ mwi vaintiva mwaitaro vaaqara irainara mwato vaintiva sara nretaro viti piso sarara mwi sarara aasu nrarero mwauvo. Sia irainara mwato vaintiva mwinto mwitaa mwauvanta vairi mwonravuvano vitare nritare sitanta mwira nrumwaaara mposu nrorama.

²² Sia vaaqara irainara mwato vaintiva qutu vuvanta naavunyaasua mwira vita mwarenta uro Avarahaamua nrari saivaqava mwaunani i senta. Mwira uro i sovaro mwinto mwauvaro ²³ vaaqara irainara mwato vaintiva mwivavaqa qutu vuvanta mwira mwataqi qunama tovaro mwiva qutu vusua mwaqaqani mwaitaro qara nuase mwauvo. Mwitaa mwaitaro mwutuni takuovaro Rasarusiva mwinto Avarahaamuravaqa mwaitaro suqema mwauvo.

²⁴ Mwinto mwitaa mwauvaro mwiva Avarahaamurara saparamase tiro, Avarahaamuo, tiri qo, niara mpo timwa mataane. Re Rasarusira vusi tiraro mwiva uro nrari saqu nramaiqi naasero untu ni maaqiriqaa mwatairaro ni maaqirivano sumpama vuarive. Ne nrora tia itairaqi mwarinama qara nina mwauko, tuvo.

²⁵ Mwitaa tuvaro Avarahaamua qao tiro, Ni mpaio, re riaane. Re nraaru qaqi mwau enara suqe irainara mwate mwauro Rasarusiva

sia suqe irainara aasu mwatovave. Mate mwiva mwaanto mwaitaro suqema mwaisara re mwinto mwaitara qara nira mwariaro. ²⁶ Re qava rie mwaicqe mwo kua ri timwa mwiasa. Re mwariaranta te mwauro qina nraravano vutana vaiso. Mwaitai vuaso mwintai nrasio tiro Kotiva qina nrora mwataiso, tuvo.

²⁷ Avarahaamua mwitaa tuvaro mwi vaintiva tiro, Mpo tiri qo, re Rasarusira vusi tiraro mwiva ni nkora nraavuqi uro mwaitaro ²⁸ ni nkata mpasaa nkuaanania saquru timwa nyiarive. Mwisuavaqa mwaini ita vironi nrivo, tuvo.

²⁹ Mwitaa tuvaro Avarahaamua qao tiro, Mosesivavaqa paropeti vaintivaravaqa qumwaarara to kuava vaiso. Mwisua mwi kuara so rievave siavo, tuvo.

³⁰ Mwitaa tuvaro qaqi mwau enara vaaqara irainara mwato vaintiva tiro, Siave, tiri qo, Avarahaamuo, qutu vuari vaintiva uro nane timwa nyisanta mwisua mwira kua rietanta qaqiraqa si airara pisevarave siavo, tuvo.

³¹ Mwitaa tuvaro Avarahaamua qao tiro, Mwisua Mosesira kuavaqa paropeti vaintivaravaqa sia riente, qutu vuari vaintiva uro nane tiari kuaravaqa mwisua sia so rievave siavo turave turama. Sisasiva mwi kuara turama.

22

Sisasira navaatavu sora

⁴⁷ Sisasiva mwini mwaitaro kua qaqi ti mwauvanta vaaqara vaintivano nrinora. Sisasira nraaqiara 12 nravuqintai Sutaasiva vaaqara vainti ntita mware mwiva naane mwisua ntuni nriri Sisasiva mwaunani nrinero uro Sisasira mota nare uti mwauvaro ⁴⁸ Sisasiva tiro, Sutaasio, re ni mota sera ni mwataqi mwataqi nraaqiarara nramwutaa ntuqaave ni qovarama senarave? tiro.

⁴⁹ Sisasiva mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravara mwira vaqamase mwausua takuovanta mwisua Sisasira navaatavu sarenta uti mwauvanta mwinravusua Sisasira tinta, Nrora vaintio, tenravu paipaontai mwisua

tuqu saanarave? tinta. ⁵⁰ Sisasira nraaqiaravaravano mwitaa tuvaro mwinravusuaqintai mwovano Kotira aira mwara mwate mwau vaintisia mwisua vunyaa vainti aira vainti mwo tuquuse mwira aato tuqu sovaro untu nuvaro Sisasiva sove tiro ⁵¹ timwase mwi vaintira aatoqaa nrai saqu mwatavovaro mwira aatovano tavana vura.

⁵² Kotira aira mwara mwate mwau vaintisia mwisua nroranravu- vanovaqa, Kotira nraavuqaa naqisi mwau kiripuvanovaqa, nrora vainti mwonravuvanovaqa, mwisua Sisasira navaatavu sare nrusuara Sisasiva tiro, Né kamaanira vaqamase naquari vaintira votaamase navaatavu sarentave né paipavaqa saavuvaqa mware nriavo? ⁵³ Ne ini vaqamasena mwo nrau mwo nrau Kotira nraavuqi mwaigina vi mwaukanta né sia ni navaatavu saarave. So mate mwaa enava ini enama vaiso. Mate rupisiqi mwariari irainava kempusaqama sianarove, tiro.

23

Sini tosani ruto vaintiva kua tura

³⁹ Kamaanira kua anuo vaintiva mwovano sini tosani rutova mwivavaqa Sisasira sia suqe kua timwa mwi tiro, Qutaave re Mesaia vaintivano mwariaro? Re renavaqa tiritanavaqa saisaqa siane, tiro.

⁴⁰ Mwitaa tuvaro kamaanira kua anuo vaintiva mwovano qao tiro, Re siave Kotira aatu siaro? Mwisua tiritana votaamase mwiravaqa rutaavo. ⁴¹ Mwisua tiritana so rutaavo. Mwisua tiritana sia suqe aira saara tiritana rutaavo. Mwi vaintiva sia qaqiraqa si airara mwaraiave, tiro. ⁴² Mwitaa tiase mwiva Sisasirara tiro, Sisasio, ri nroraqama saari enaraqaa re niaravaqa riaane, tiro.

⁴³ Mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Ne ri timwa mwiarira riaane. Mate re nivaqamase suqe mwatusani mwari- narave, tiro.

Sisasiva qutu vura

⁴⁴ Mwitaa tuvaro suarivano ma- matama nruvaro mwiraqaantai rupisima vuvaro sia suarivano itovaro rupisi aasu rutovaro suari tukiviro

3 kirokuqaa suvaro qava ataama vura. ⁴⁵ Ierusalemi mwatusani Kotira nraavuqi tausa votaama vauraqi nrora vaaqa siritova vutaqaa nrai nuqe vuvaro ⁴⁶ Sisasiva satariqaa mwaitaro nroraqamase oi aai tiase, tiro, Ni nko, ni mwarana mwaraane, tiro. Mwitaa tiase Sisasiva qutu viro.

⁴⁷ Sisasiva qutu vuvaro naqu vaintisia qiata vaintivano Sisasiva mwitaa sura takuero Kotira utu tuaarere tiro, Qutaama mwaa vaintiva suqema nrue mwai vaintivave, tiro.

⁴⁸ Mwitaa tuvanta mwo susua mwi irainarava qovara sura takuarenta suntu nukaama vusua mwisua mwai- tanta takuama senta mwiraqaantai mwisua nyari mwaaqani nyari mwaaqani nanenta vitanta mwun- tusa sia suqe suvanta nyari mwuntusa nuqutuse vura. ⁴⁹ Mwisua vuvanta Sisasira vataqi nrue mwau nraase qorasuavaqa, nraase mwonravu Kariri mwaitantai Sisasira vataqi nrue mwau suvaqa, mwisua niarani mwaitanta mwi irainarava qovara sura takuora.

24

Emeasi mwatusaniara vu vainti- tanasuara tura

¹³ Mwi enaraqaa Sisasira nraaqiara taaratanavano mwo mwatusa Emeasi mwatusani virenta vura. (Taputantai voqaama Veqaurani voqaama mwira votaama Ierusalemi vauvaro Emeasi mwatusa vaura.) ¹⁴ Mwitana aarani vitanta Sisasira ruso kuara timwaqi vinta. ¹⁵ Mwitana timwaqi vuvaro Sisasiva nrai nrinero mwitana vaqa- mase uro vuvanta ¹⁶ mwitana Sisasi- ra takuenta sia mwira qintutama takuaraitinta, mwo vaintanove tu- varo ¹⁷ Sisasiva mwitanara tiro, Ne- tana aarani nritantama nara kuave nrai timwa mwi nrai timwa mwi vi mwariavo? tiro.

Mwitaa tuvanta mwitana uro mwiraqaa ntivinta mwitana mwun- tusavano sia suqe suvanta mwaura. ¹⁸ Mwovano Kiropaasiva Sisasira mwata rie tiro, Mwaa enara vaaqara vaintinravuvano mwiri Ierusalemi niaravara re nkuainkuvanove nanau qovarama vi kuara siave ri- aaro? tiro. ¹⁹ Mwitaa tuvaro Sisasiva,

Nara kuave? tuvanta mwitana tinta, Sisasira Nasaretinyaara kuave. Mwi vaintiva paropeti vaintivano mwaitaro Kotira vuqaavaqa nraase qora ntuqaavaqa nrora aira mwaretanta suqe kua aasu tirave. ²⁰ Mwiva mwitaa si mwarisanta Kotira aira mwara mwate mwaria vaintisua mwisua nrora vaintivaravanovaqa, tiriqaa naqisi mwariasuavaqa, mwisua kamaanira mwira mwivavaro mwiva mwira rusaate tisanta mwira niriqontai satariqaa rutaarave. ²¹ Te ntaaru mwi vaintirara Kotira mwira titaisaro mwiva mwo mwatanaasua aatarase tiri Isaraari mwatanaasuaqaa naqisiarivave tunarave. Kua mwovaqama vaiso. Mwira rusaavaro mate taaramo ena nritaraiso. ²² Mate tetana nraasenravuvano tia kuara rienta isarama vuro. Mwinravusua ota toqaqi mwira qunama taaraq i uro nenta sia mwira mwavana takuaavo. ²³ Mwi nraavusua uro nanenta mwiri tiri timwa timwi mwitaa tinta, Naavunyaasua tirinravuara mwiva qaqima mwaiso, tiavo, tiarave. ²⁴ Nraasenravuvano mwitaa tiavanta tirinravuqintai mwo vaintinravuvano mwira qunama taaraq i uro vi uro takuaavaro nraasenravuvano tia kuava mwivauma vaisanta mwinravusuaqaa mwira mwavana sia takuaarave, tinta.

²⁵ Mwitana mwitaa tuvaro Sisasiva mwitana timwa nyi tiro, Siave initana vu aato vaiso? Ntaaru paropeti vaintivaravano timwato kuara nétana mwi kuara qutaave tiataara vaisanta nétana qasomase mwi kuara rie mwariavo. ²⁶ Nétana siave riaavaro Kotiva titaa i vaintiva mesaia vaintivano itavi irainarara mwaraqi viro mwiraqaantai nroraqamavi kempusa vaintivano mwarianarove, tiro. ²⁷ Mwitaa timwase Sisasiva Mesaia vaintiara Kotira vukuqi qara qumwara rato kuara mwitana timwa nyirero tosarero Mosesira vukuqintai timwa nyiqiro viro paropetivara vukuqintai timwa nyiqiro vura.

²⁸ Mwitaa ti mwauvaro mwitana virenta su mwatusava mwataqaa vauvaro Sisasiva aarana qaqi virero votaama uti mwauvanta mwitana qao tinta, ²⁹ Mate ena sianarove. Pisera

tiritanavaqa vaitaane, tuvaro Sisasiva mwitanavaqa mwairero nraavuqi vura.

³⁰ Sisasiva nraavu mwiraqi mwaitaro sara taintaqaa mwitana vaqamase mwataqaa mwai Kotirara suqeve timwase mpereti sara uveqase ntusamase nyuvanta mwitana vu aato qintutama vuvanta qintutama rienta ³¹ mwitana mwira qintutamase takuovaro Sisasiva mwitana ntuqaantai qumpau vura. ³² Sisasiva qumpau vuvanta mwitana nrai timwa mwi nrai timwa mwi tinta, Mpo, mwiva aarana nritaro Kotira vukuqintai kua tiritana timwa timwi mwaisaro qutaama tiritana mwuntusaqintai suqe siso, tinta.

³³ Mwitaa timwase mwitana vaavaama ntivinta mwiri nane Ierusalem uro Sisasira nraaqiara 11 nraavu mpuamase takuovanta mwinravusua mwo vaintinravuvaqa suntu nukaama mwainta tinta, ³⁴ Nroravano qutaama qava qaqi ntiviso. Saimoniva mwivama mwira takuavo tuvanta ³⁵ mwitanavaqa aarani nruenta takuorara mwisua timwa nyi tinta, Mwiva mpereti sara uveqa saisanta mwiraqaantai tetana nrora vainti qintutama takuaunarave, tinta.

Sisasiva nrai nraaqiara ntuqaa qovarama vura

³⁶ Mwitana kua mwisua timwa nyi mwauvaro vaavaama nroravano mwivama qovarama viro mwisua aaqani ntivi tiro, Ini mwuntusavano qisaaqama vasiarive, tiro. ³⁷ Mwitaa tuvanta mwisua nroraqamase aatu si tinta, Vaanavano qovarama viso, tuvaro Sisasiva mwisuara tiro, ³⁸ Né narare aatu si mwariavo? Né nararave niara taara aato nauri rie mwariavo? ³⁹ Né ni iqu saqu takuaate. Ne mwivama suko. Sia vaanavano ni votaamase mwativaqa mwusaarivaqa vaiso, tiro.

⁴⁰ Mwitaa timwase mwiva nrai iquvaqa saquvaqa tia nyuvanta ⁴¹ mwisua mwoqamase riaría sinta saqu nunkinkiraarate tinta, Sia mwirara qutaave tiare, tuvaro Sisasiva mwisua mwata rie tiro, Sara nraariva vairove? tuvanta ⁴² tavusa

suntatora pataqa mwira mwuvaro
⁴³ Sisasiva mwisua ntuqaa mwaitaro
 mwarase nrora.

⁴⁴ Sisasiva tavusa nramwase
 mwisua timwa nyi tiro, Ntaaru ne
 inivaqa mwaitana ne mwaa kuara
 ini timwa nyurave. Niara ntaaru
 Mosesiva vukuqi qumwaara rato
 kuarave, paropeti vaintivaravano
 qumwaara rato kuarave, Saami
 vukuqi qumwaara rato kuarave, ne ini
 timwa nyitana mwi kuava mwivauma
 vasianarove, turave, tiro.

⁴⁵ Mwitaa timwase mwisua Kotira
 vukuqi qumwaara rato kuara qintu-
 tamase riaate tiro Sisasiva mwi kuara
 mwi kuara mwisua timwa nyi tiro,

⁴⁶ Mwaa kuara qumwaara ratorave,
 Mesaia vaintiara mwiva ita vuari
 irainara mwaqi uro qutu viro taaramo
 ena mwari qava qaqi ntivuanarove.

⁴⁷ Mwiraqaantai né ni airara ni utuara
 rietantama nraase qora timwa nyiqi
 vitanta sia suqe si aarara pisaivaro
 Kotiva né sia suqe airara mware kuara
 nrunka nyataanarove, tiate. Mwi
 kuara timwa nyiqi vitanta Ierusalem-
 ini naane mwi kuara timwa nyiqi
 vinta mwiraqaantai mwo mwatanaa-
 sua mwo mwatanaasua timwa nyiqi
 vuate. ⁴⁸ Nénravu nénta ntuqaantai
 mwi airara mwi irainarara takuaar-
 ave. ⁴⁹ Ni nkova nrari saqu iqiqaa
 mwatero nena ini nyirerave tiari-
 nara nevano mwira titaariro tukuar-
 ive, Né mwaa mwatusaraqi mwaiqi
 vivaro naavuntai mwiva tukiro iniqaa
 mwaitaroma ini kempusa nyianarove,
 tiro.

Sisasiva naavuni vita mwarora

⁵⁰ Sisasiva mwitaa timwase mwiva
 mwisua ntita mware Ierusemi
 mwatusa mwini se Vetaani mwatu-
 sani uro ne nrari saqutana tuaarerase
 mwisua suqema nyate. ⁵¹ Sisasiva
 mwisua suqema nyate mwaitaro
 mwiva mwisua mwini sovaro mwira
 naavuni vita mwarora.

⁵² Sisasiva naavuni vuvanta
 mwira nraaqiaravara mwini so
 vaintivarasua suqe suvanta mwiri
 nane Ierusemini vinta uro mwini
 mwaitanta Kotira nraavuqi uro Kotira
 utu tuaareraqinta vi mwaura.

IONI

3

Nikotimasiva Sisasira uro takuora

¹ Parasi vainti mwovano mwaubarovano mwira utu Nikotimasira. Nikotimasiva Iutaa mwatanaasua ntarunyaa vainti mwauro. ² Mwiva mwariro enaqi uro Sisasira takuero tiro, Mwaara ti mwariara vaintio, te takuauraro Kotiva ri titaisarara tira, re mwaara kua ti mwariarava nrira siaro. Sia Kotiva ri saisaqa sitirina, re siana nrora aira mwaraaratirinao, tiro.

³ Mwiva mwitaa tuvaro Sisasiva mwira timwa mwiro tiro, Ne qutaa kua tiarira riaane. Vainti nrora tuaiva mwairaro mwira sia qavavaqa mwatatairere, mwi vaintiva siana Kotiva naqisiari mwatusara so takuaanarove, tiro. ⁴ Tuvaro Nikotimasiva qao tiro, Ntataa sirarove nrora tuai vaintira qava mwatataanarove? Mwiva qava nrari nrora visosaqi viqetairarove mwira nrova mwira qava mwatataanarove? tiro.

⁵ Tuvaro Sisasiva tiro, Ne qutaa tuko. Nramaiqi mwatataariva mwairaro sia Kotira Mwananavano mwira qava mwatatairaro mwiva sia Kotiva naqisi mwatusarani vuanarove. ⁶ Mwavana mwataava nrari mwavana mwataara aasu mwatatairave. Mwananavano mwanana aasu mwatatairave, tiro. Ini qava mwatataari kuarara ne ri timwa mwukara re mwi kuarara isaramave vuoro? Sia mwitaa siane. Ne mwo kuaqaa nuase ri timwa mwirenave. Saaranavano titaro mwini mwini vuataa sisaro viso. ⁸ Saaranavano tuqi visara re sia mwira takuaraitira, re mwira quka aasu rianarave. Re saaranavano nrari osararave mwiva vuari osararave sia qintutama riaaro. So Kotira Mwananavano mwatatai osarava mwira votaama vaiso, tiro.

⁹ Sisasiva mwitaa tuvaro Nikotimasiva tiro, Ntataama serove mwitaa sianarove? tuvaro ¹⁰ Sisasiva tiro, Re Isaraari mwatanaasua mwaara kua timwa nyi mwariarave mwaitarove

mwi kuara sia qintutama riaaro? ¹¹ Ne qutaa tuko. Te qintutama riauna kuara ini timwa nyi mwauko. Mwitaa suravanta né sia tiri kua qintutama riaavo. ¹² Ne mwatanyaa irainara ini timwa nyukanta né mwirara sia qutaa kuave tiavo. Né mwitaa tiavana ne naavunyaa irainara ini timwa nyiarinta, né ntataamase mwi kuara so qintutama rievharave? ¹³ Sia vainti mwovano naavuni Kotiva mwainani virave. Ne aasuma mwintai tukuko. Ni mwataqaa mwatataiva ne nraru naavuni mwarivarave.

¹⁴ Nraaru ini saivaqava Mosesiva qumina mwatani mwaitaro kuanira mwanana oriqaantai utuse mwira satari ratoraqaa tuaare rasorave. (Nraase qoravano Mwira takue sia qutu vuote tiro, Mosesiva mwitaa surave.) So ne mwataqaa mwatatai nraaqiarava ne mwariarinta nraru Mosesiva kuanira mwanana utuse mwatonemase nivaqa satariqaa tuaare rasaivanta ¹⁵ nraase qoravano niara qutaa mwivave tisua sia qutu vinta taiqa viraitinta, mwisua esaa ena esaa ena qaqi mwariqi vivarave, tiro. Sisasiva mwitaa turama.

¹⁶ Kotiva mwataqi mwariasuara mwoqamase mwuntusa nisarora tiro, mwiva nrari mwaaqu nkuaiqa mwatataira tiri tivira. Mwitaa sirara tinta, nraase qoravano mwira mwaaquara qutaave tisua sia qutu vinta taiqa viraitinta, mwisua esaa ena esaa ena qaqi mwariqi vivara.

¹⁷ Kotiva nrari mwaaqu titovaro mwiva sia nraase qoraqaa kua mwatarero tukiso. Nraase qoravano suqema mwariate tiro, mwiva tukura.

¹⁸ Mwovano mwira mwaaquara qutaa mwivave ti mwariarava mwivama sia kua mwananaro. Mwovano mwirara sia mwivave ti mwariarava mwivama nrora kua mwananaro. Mate mwaa enara Kotiva ko timwase mwi vaintira qoririma saira. Mwi vaintiva Kotira mwaaqu nkuaiqa mwatatairara sia qutaa mwivave tira saara Kotiva mwira qoririma saira.

¹⁹ Mwaa irainarara saara kua vasiarano. Tomwavano mwataqi kuvavanta nraase qoravano sia mwira ri-

aria siraitinta, mwisua rupisi sirara riaria tinta mwariara.

²⁰ Sia suqe sia vaintisua mwovano mwovano nramwutaaga sitanta sia mwi tomwara riaria siraitinta, mwisua sia tomwavano mwainani vuara. Tomwavano tiri sia suqe aira ataa timwataaso tinta sia tomwavano mwainani vuara. ²¹ Mwisua mwitaa siavaro qutaa aira mware vari vaintiva sia aatu siraitiro, tomwavano mwainani vira. Mwiva visaro tomwavano mwira aira ataama mwataisanta nraase qoravano takuaavaro mwi vaintiva Kotira kua rietaro Kotira aira mware mwaira.

9

Sisasiva vu qimpo vaintira vu mpaيرا sora

¹ Sisasiva vitaro takuovaro vainti mwovano nrari nrora visosaqintai vu qimpa vuvu mwauvanta ² Sisasira vaintivaravano Sisasira mwata rienta tinta, Mwaara kua tiara vaintio, ntavave qaqiraqa si irainarara mwasaisarove mwaa vaintira vu nrari nrora visosaqintai vu qimpa viva mwaiso? Nraive siso mwira nrosua qosuave qaqiraqa si irainarara utu saavarove mwira vuvano qimpa viso, tinta tuvo.

³ Sisasira vaintivaravano mwitaa tuvaro Sisasiva qao tiro, Sia nrari qaqiraqa si irainarara mwaraira saara mwira vu qimpa viso. Siama mwira nrosua qosua qaqiraqa si irainarara utu saavaro mwira vu qimpa viso. Né mwi vaintiraqi Kotira kempusaqama aira takuaate tiro, mwira vuvano qimpa viso. Kotiva ni nti mataisana ne tukukavave. ⁴ Te Kotira aira ataa siarinto mwaarae. Ena siraro sia mwo vaintivano aira so mwaaranarove. ⁵ Ne mwataqe mwaitana tomwavano itainema sena ne itamaqina vuariro mwataqi mwaisua so takuevarave, tiro tuvo.

⁶ Sisasiva mwitaa timwa sero mwataqaa taara visise taaraqontai soraqamase mwiti vainti vuqaa naatauruse mwirara tiro, ⁷ Re Siromi nramaiqi untu rena vuri siqama saane, tiro. Sisasiva mwitaa tuvaro mwi vaintiva Sisasiva tunema untu nrari vuri siqama sovaro mwira

vuvano mpaيرا vuvano mwi vaintiva mwintai untu nane so takuamaqi nrumama.

⁸ Mwiva so takuamaqi nri mwauvanta mwira nraavu mwataqa mwausua takuovaro aara tosani mwaitaro pata irainara nivaqa miate ti mwau vaintiva qaqi nruvanta mwisua mwira takuenta tinta, Nta vaintivave nriso? Aara tosani mwaitaro pata irainara nivaqa miate ti mwau vaintivave nriso? tinta. ⁹ Mwisua mwitaa tuvanta mwonravuvano tinta, So mwi vaintiva mwivave, tuvanta mwonravuvano qao tinta, Mwovanove. Mwira vuri votaa siva nriso, tuvaro mwi vaintiva nrine tiro, Ne mwaa mwivama suko, tiro tuvo.

¹⁰ Mwi vaintiva mwitaa tuvanta mwisua mwira mwata rienta tinta, Ntataama saisarove ri vuvano mpaira viso? tinta. ¹¹ Mwisua mwitaa tuvaro mwiva timwa nyiro tiro, Vainti mwovano mwira mwutu Sisasiva mwiva taara visise soraqamase ni mpuqaa naatauruse niara tiro, Siromi nramaiqi untu rena vuri siqama saane, tisana ne untu siqama saukaro ni mpuvono mpaira visana ne so takuamaqina nruko, tiro. ¹² Mwiva mwitaa tuvanta mwisua mwira qava rienta tinta, Mwi vaintiva ntaini visare nrario? tinta. Mwisua mwitaa tuvaro mwiva tiro, Nrari ntainive vivaaso? Ne siavaqa takuauko, tiro.

¹³ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua nraaru vu qimpo vaintira vita mwarenta uro Parasi vaintivaravano mwaunani vurama. ¹⁴ Sisasiva mwaara kua tu enaraqaa soraqamase mwi vaintira vu mpaira sorama. ¹⁵ Mwisua Parasi vaintivaravano sunani vitaqi uro soventa Parasi vaintivaravano mwi vaintira mwata rienta tinta, Ntataama saisarove ri vuvano mpaira viso? tuvaro mwi vaintiva tiro, Mwiva soraqamase ni mpuqaa naatauru mataisana ne untu nena mpuri siqama saukaro ni mpuvono mpaira visana ne so takuauko, tiro.

¹⁶ Mwiva mwitaa tuvanta Parasi vainti mwonravuvano tinta, Mwi airara mwaraiwa mwaara enaqaa mwitaa siso. Mwiva mwaara enaqaa sia mwitaa siataara vasisaro mwiva

kua qaanuase mwitaa siso. Mwitaa sisorara tiro, mwi vaintiva sia Kotiva sinani tukivave, tinta. Tuvanta Parasi vainti mwonravuvano qao tinta, Ntataama serove qaqira vaintivano mwi airara nrora mwarai airara so mwaraanarove siso? tinta. Mwitaa timwa senta mwonravuvano mwo kua tuvanta mwonravuvano mwo kua tinta.

¹⁷ Parasi vaintivaravano qava mwira mwata rienta tinta, Mwiva ni mpu mpaيرا sairave tianarave. Mwi vaintirara re nara kuave tiaro? Mwiva ntataama mwaى vaintivave ri vu mpaيرا saiso? Re tiri timwa tivivaqe riaare, tuvaroma vainti mwira tiro, Mwiva paropeti vaintivano mwaiso. Kotiva mwira saisaqa sisaro mwiva aira mware mwaiso, tiro.

¹⁸ Mwitaa tuvanta lutaa vaintivaravano sia mwira kuara qutaa kuave tiarera mwi vaintirara tinta, Re muna titara ni mpu mpaيرا viso tiaro. Nraaru sia ri vuvano mpaيرا vurave, tinta. Mwitaa timwa senta mwisua mwira nrosua qosua sapara suvanta ¹⁹ mwitanavano nruvanta mwisua mwitana mwata rienta tinta, Mwaa vaintiva initana nyaaquve siso? Qutaave mwira nrora visosaqintai vu qimporave? Ntataama saisarove mwira vuvano mpaيرا visarove takuaiso? tinta.

²⁰ Mwisua mwitaa tuvanta mwira nrosua qosua tinta, Mwaa vaintiva tiritana mwaakuve. Mwira vuvano nraaru visosaqintai qimporave. ²¹ Nrai ntataa saisarove mwira vuvano mpaيرا viso? Nrai ntavave mwira vu mpaيرا saiso? Mwiva nrora tuaivave. Né nénta mwira mwata riaate. Mwiva so ini timwa nyianarove, tinta. ²² Mwira nrosua qosua lutaa vainti nrora vaintivara aatu sitanta mwitaa turama. Nraaru lutaa vaintivaravano mwitaa kua mwatate tinta, Vainti mwovano Sisairara mwiva Mesaia vaintivano tiri saisaqama sirero tukivave tiaso. Mwovano mwitaa tirarore, te mwira irora sinta mwaara nrauvuqintai mwira raaqu saararo mwiva mweva ne esaara vuarive, turama. ²³ Lutaa vainti nrora vaintivaravano mwitaa turara tinta, mwira nrosua qosua lutaa vainti

aatu sitanta tinta, Mwiva nrora tuaivave. Né nénta mwira mwata riaate, turama.

²⁴ Mwitavano mwitaa tuvanta mwisua qavavaqa nraaru vu qimpo vaintirara sapara sinta mwirara tinta, Re Kotira riaria siataarave. Sisava sia suqe vaintive, tinta. Mwisua mwitaa tuvaro mwi vaintiva tiro, ²⁵ Sisava sia suqe vaintive siso suqe vaintive siso sia ne qintuta suko. Ni mpu qimpora mwiva mpaيرا sorara ne mwirara aasu qintuta suko, tiro.

²⁶ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua mwira qava mwata rienta tinta, Mwiva ri narave utiso? Mwiva tinta ntataama setarove ri vu mpaيرا saiso? tuvaro vainti mwira tiro, ²⁷ Ne vaa mwirara ini timwa nyukanta né siave riaavo? Né ntataa si santave qava mwi kuara riaentave tiavo? Névaqa mwo? Névaqa mwira vaintivaravaqa mwariarentave qava mwi kuara ni mata riaavo? tiro.

²⁸ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua mwira nroraqamase irora sinta timwa mwinta tinta, Qao, revano mwira vaintivano mwaitara mwira kua riaaravave. Te tenta saivaqara Mosesira kua riaqi vuasuave. ²⁹ Nraaru Kotiva Mosesira timwa to kuara te mwi kuara riaqi vuasuave. Te Sisairara qumina vaintive turo. Te mwiva mwintai nri osarara sia qintuta suro, tinta.

³⁰ Mwisua mwitaa tuvaro mwiva nrai saqu nunkinkiraara tero mpo se tiro, Ni mpu mpaيرا sai vaintiva mwiva mwintai nri osarara né siavaqa qintuta siavo? ³¹ Te riauraro Kotiva qaqira vainti kua sia ri-aivave. Kotira kua riasua Kotiva mwisua kua riavave. Kotira utu tu-aareraa vaintisia kua Kotiva riavave. ³² Nraaru mwaa mwatara hoqarato enaraqaatairo sia vainti mwovano nrai nrora visosaqintai vu qipa vura mpaira sorave. ³³ Sisava sia Kotiva sinani tukuave titirina, mwiva sia so ni mpu mpaيرaitirinao, tiro.

³⁴ Mwi vaintiva mwitaa tuvanta mwisua mwira irora sinta tinta, Ri nrova qaqiraqa si airara mware ri mwatataivave. Re mwo? Re tiri-vaqave i mwaara kua timwa tivinarave siaro? tinta. Mwitaa timwa senta

mwisua vainti mwira raaqu senta mwaatani pisorama.

³⁵ Mwisua mwira raaqu senta mwaatani pisovaro Sisasiva mwisua mwira raaqu senta pisorara riero mwi vaintirara mpuaama takuero mwirara tiro, Mwataqi mwatatai nraaqiarara re qutaa mwivave tinarave siaro? tiro. ³⁶ Sisasiva mwitaa tuvaro mwi vaintiva mwira mwata riero tiro, Nrora vaintio, mwiva ntavave? Re ni timwa miqena ne mwirara qutaa mwivave tiase, tiro. ³⁷ Mwitaa tuvaro Sisasiva mwira timwa mwiro tiro, Re takue mwariara vaintiva ne mwivama riaru ti mwauko, tiro.

³⁸ Sisasiva mwitaa tuvaro mwiva tiro, Nrora vaintio, qutaa re mwivave, tiro. Mwitaa timwa sero mwiva

Sisasira vuqaa tori naquntaase mwira riarimase mwinto mwauvaro ³⁹ Sisasiva tiro, Ne nraase qora ntusama sirena mwataqi tukukavave. Vu qimpaisua takuaate tina, ne mwataqi tukukavave. Qaqi takuesua vu qimpa vuata tina, ne mwataqi tukukavave, tiro.

⁴⁰ Sisasiva mwitaa tuvanta Parasi vaintivaravano mwi kuara rienta Sisasira mwata rienta tinta, Tiri tivuve qimpa viso? tinta. ⁴¹ Mwitaa tuvaro Sisasiva mwisua timwa nyiro tiro, Ini vu qimpa visantavauma kuavano sia iniqaa vasianarove. Né tinta, Te so takuauo, tiarara tiro, kuavano iniqaa vasianarove, tiro. Sisasiva mwitaa turama.